

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Kamuoyuna yansıyan görsel ve yazılı bilgiler ile yerelden gelen saha bildirimleri, Hakkâri ilimizin Yüksekova ilçesine bağlı Kilimli köyü ve bazı diğer köylerde taşımali eğitim kapsamında gerekli servis/taşıma hizmetinin sağlanmadığını ve bunun sonucunda bazı öğrencilerin güvenli ve uygun taşıma aracı olmaksızın, kimi vakalarda at sırtında veya uygun olmayan koşullarda uzun mesafeler kat ederek okula gitmek zorunda bırakıldığını göstermektedir. Bu olgu; yalnızca bir hizmet aksaması olmayıp, çocukların eğitim hakkının fiilen kısıtlanması, sağlık ve güvenliklerinin tehlikeye atılması ve devletin temel hizmet yükümlülüğüne aykırı bir uygulama niteliğindedir. Özellikle kış koşulları, yüksek rakım ve zorlu coğrafi şartlarda öğrencilerin maruz kaldığı fiziksel ve psikolojik riskler sorunun aciliyetini artırmaktadır.

Anayasa'nın 42. maddesi uyarınca "Kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz." hükmü ile eğitim hakkı güvence altına alınmıştır; ilgili Bakanlık ve kurumlarının bu hakkın fiilen sağlanması yönünde pozitif yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu anayasal yükümlülük doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığı; taşımali eğitim başta olmak üzere eğitime erişimi güvence altına alan düzenlemeler ve uygulama mekanizmaları vasıtasıyla, eğitime erişimi engelleyen tüm fiili ve idari eksiklikleri gidermekle sorumludur. Ancak Kilimli köyü örneğinde ve benzer vakalarda sahada gözlemlenen uygulamalar, mevzuatta öngörülen amaçların fiilen uygulanmadığını; ihale süreçleri, taşıyıcı temini, bütçe/ödenek eksiklikleri ve idari koordinasyon problemleri gibi alanlarda boşluklar bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, taşımali eğitim sisteminde yapısal bir başarısızlığa işaret etmekte ve münferit bir vaka olarak geçirilemeyecek düzeydedir.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim esasları ile ulusal mevzuatın amaçları, coğrafi, ekonomik ve yapısal dezavantajlar nedeniyle eğitime erişimi risk altında olan öğrencilerin güvenli bir şekilde okula ulaşmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Kilimli köyü örneğinde yaşananlar bu amaçlarla çelişmekte, yönetmelik hükümlerinin sahada uygulanmasında ciddi yetersizlikler ve denetimsizlik bulunduğunu göstermektedir. Bakanlığın ilgili mevzuata uygun hareket edip etmediğini ve sahadaki başarısızlığın nedenlerini açıklaması gerekmektedir.

Uluslararası yükümlölükler açısından Türkiye, BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi gibi metinlerle eğitime erişimi sağlama yükümlölüğünü kabul etmiştir. Bu sözleşmelerin ruhu, eğitimin erişilebilir, kabul edilebilir ve uygun olması gerektiğini; devletlerin coğrafi engeller sebebiyle eğitime erişimin fiilen imkânsız hâle gelmesine karşı pozitif tedbirler almasını gerektirir. Taşımali eğitimdeki aksama, uluslararası yükümlölükler bakımından da değerlendirilmelidir.

Eğitim-Sen ve benzeri meslek kuruluşlarının Hakkâri ve yerel sahada yaptıkları tespitler, taşımali eğitimdeki aksaklıkların sistemik nitelikte olduğunu, ihale ve organizasyon süreçlerinde eksiklikler bulunduğunu, öğretmen ve öğrencilerin güvenliğinin tehlikeye atıldığını ve kalıcı politika müdahaleleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu uyarılar, Bakanlığın yalnızca olay bazlı müdahalelerle yetinmemesi; kapsamlı, maliyetlendirilmiş ve denetlenebilir çözümler üretmesi gereğini göstermektedir.

Sağlık, eğitim ve sosyal bilimler alanındaki çalışmalar, güvenli ve düzenli ulaşım sağlanmadığında öğrenci devamsızlığının arttığını, öğrenme kaybı ve psiko-sosyal zararların ortaya çıktığını göstermektedir. Bu nedenle taşımali eğitimdeki aksaklıklar; eğitim hakkının korunması, çocuk sağlığı ve toplumsal eşitlik açısından acil müdahale gerektiren insan hakları meselesidir. Bakanlığın bu çerçevede kısa, orta ve uzun vadeli, maliyetlendirilmiş ve denetlenebilir bir eylem planını kamuoyuna sunması zorunludur.

Bu nedenlerle Kilimli köyü özelinde ve Hakkâri genelinde yaşananların hukuki, idari ve fiili boyutlarının belgelenmesi; Bakanlık tarafından açık, detaylı ve belgeye dayalı çözümler sunulması, ayrıca gerekli girişimlerde bulunularak 21. yüzyılda Hakkâri’de öğrencilerin at sırtında okula gitmek zorunda bırakıldığı bu utanç tablosunun ortadan kaldırılması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Kilimli köyü Hakkâri/Yüksekova ve bağlı yerleşim birimlerinde taşımali eğitim/servis hizmeti sağlanmadığı; bazı öğrencilerin at sırtında veya uygun olmayan koşullarda okula gittikleri iddiasını Bakanlık teyit ediyor mu? Teyit ediyorsanız; söz konusu durum kaç öğrenci/kaç sefer/kaç gündür devam etmektedir? İl/ilçe/okul/öğrenci bazında güncel sayı, mesafe bilgisi ve detaylı listeyi açıklayacak mısınız?
2. Taşımali eğitim kapsamında olması gerekirken Kilimli ve benzeri yerleşim birimlerine taşıma hizmeti tahsis edilmemesinin somut gerekçeleri nelerdir? Bu durum ihale süreçlerinden mi, taşıyıcı teminindeki aksaklıklardan mı, bütçe/ödenek yetersizliğinden mi, idari koordinasyon eksikliklerinden mi yoksa güvenlik/çevresel/coğrafi nedenlerden mi kaynaklanmaktadır? Her bir neden için ilgili yazışma, ihale/karar/tutanak ve tarih bilgilerini paylaşabilir misiniz?
3. Mevzuatta tanımlı taşımali eğitim yükümlölükleri göz önüne alındığında Bakanlık hangi yasal ve idari işlemleri gerçekleştirmiştir veya gerçekleştirmeyi planlamaktadır? (Örneğin; il/ilçe milli eğitim müdürlükleri nezdinde acil denetimler, ihale yeniden düzenlemeleri, geçici taşıma protokolleri vb.). Bu işlemlerin sorumluları ve uygulama takvimini detaylandırabilir misiniz?

4. Taşımalı eğitim hizmetinin sağlanamaması hâlinde Bakanlık hangi acil tedbirleri devreye sokmuştur veya derhal devreye sokmayı planlamaktadır? (Geçici servis/araç temini, valilik/il özel idare ile koordinasyon, geçici mali destek/ödenek aktarımı, güvenlik önlemleri, alternatif rota ve araç modelleri, uzaktan eğitim tedbirleri vb.). Her bir tedbir için yöntemi, kaynak temini ve başlangıç-bitiş tarihlerini belirtecek misiniz?
5. Hakkâri il genelinde taşımalı eğitim kapsamında taşıma hizmeti sağlanamayan köy/yerleşim sayısı, etkilenen öğrenci sayısı ve bu sayıların 2023–2025 yılları arasındaki yıllara göre dağılımı nedir? Bakanlık, bu verilere ilişkin analiz raporunu, performans ve denetim raporlarını kamuoyuna sunacak mıdır?
6. Bakanlık, taşımalı eğitim hizmetindeki aksaklıkların öğrenci devamsızlığı, öğrenme kaybı ve psiko-sosyal/sağlık etkilerini ölçmek üzere bir etki değerlendirmesi veya saha raporu hazırlamış mıdır? Hazırlanmışsa raporun tarih ve içeriğini paylaşınız; hazırlanmamışsa bu çalışmanın başlatılma takvimini bildirebilir misiniz?
7. Mevzuat uyarınca taşımalı eğitime ilişkin hizmetlerin aksaması hâlinde il/ilçe milli eğitim müdürlükleri ile taşıma hizmeti sağlayıcıları hakkında uygulanacak idari işlem, cezai müeyyide ve yaptırımlar nelerdir? Bakanlık, ihmali tespit edilen idari birimler ve kişiler hakkında hangi soruşturma ve yaptırım süreçlerini başlatmıştır veya başlatacaktır? Uygulanacak yaptırımların hukuki dayanaklarını açıklayabilir misiniz?
8. Eğitim-Sen ve benzeri meslek kuruluşlarının tespit ve eleştirileri dikkate alınarak Bakanlık, taşımalı eğitimde tekrarlanan aksaklıkların önlenmesi için hangi kalıcı politika değişikliklerini öneriyor? (Örneğin; merkezi veya bölgesel taşıma rezervi, mobil ulaşım ekipleri, yerel idarelerle eşgüdümlü planlama, ihale süreçlerinin şeffaflaştırılması, bütçe formülleri vb.). Bu politikaların finansman kaynakları, uygulama sorumluları, maliyet tahminleri ve somut takvimi nedir?
9. Bakanlık, uluslararası yükümlülükler (BM Çocuk Hakları Sözleşmesi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi ve ilgili genel yorumlar) ışığında eğitime erişim hakkının sağlanması yönündeki pozitif yükümlülüklerini nasıl yerine getirecektir? Bu çerçevede hangi ulusal politika ve izleme mekanizmalarını uygulamaya koymayı planlamaktadır?
10. Bakanlık, (a) Kilimli köyü özelinde olay raporunu (olaya ilişkin tarihçe, idari yazışmalar ve alınan/planlanan tedbirler), (b) Hakkâri iline ilişkin taşımalı eğitim altyapısı ve eksikliklerinin güncel tespit listesini ve (c) kısa/orta/uzun vadeli, maliyetlendirilmiş ve sorumlulukları belirlenmiş çözüm planını 21. yüzyılda Hakkâri’de öğrencilerin at sırtında okula gitmek zorunda bırakıldığı bu utanç tablosunu ortadan kaldırmak amacıyla tarafımıza yazılı olarak sunacak mıdır?